

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม
ตำบลคลองเคเซนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร
PROMOTING MORALITY AND ETHICS OF STUDENTS AT SA LUANG
PHITAYAKOM SCHOOL, KHLONG KACHENTHRA SUBDISTRICT,
MUEANG DISTRICT, PHICHIT PROVINCE

พระมงคลชนก คงสุวรรณ^{*}, พระครูวิโชติสิกขกิจ (ณรงค์ เต้นประเสริฐ)

Phra Mongkolchanok Kongsuwan^{*}, Phrakruwichotisikkhakit (Narong Denprasert)

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

^{*}Corresponding Author E-mail: ray24ksw@gmail.com

Received March 14, 2026; Revised May 14, 2026; Accepted May 26, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน 2. เปรียบเทียบความเห็นที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน และ 3. นำเสนอการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามกับนักเรียนโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม จำนวน 292 คน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที ค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน วิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนมีระดับการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน และตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้าน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. เปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ รายได้ผู้ปกครอง และระดับชั้นมีระดับการปฏิบัติต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันในทุกด้าน และ 3. การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน พบว่า ด้านความขยัน สร้างแรงจูงใจ บุรณาการเทคโนโลยี และหลักธรรมทางศาสนา ด้านความประหยัด การปลูกฝังทักษะการออมและการบริหารจัดการเงิน ด้านความซื่อสัตย์ การปลูกฝังตั้งแต่วัยต้นผ่านความร่วมมือของโรงเรียน บ้าน และชุมชน ด้านความมีวินัย การสร้างกติกาที่ชัดเจน เน้นวินัยเชิงบวก การมีส่วนร่วมของนักเรียน ด้านความสุภาพ การปลูกฝังมารยาทและการสื่อสารที่เหมาะสม ผ่านกิจกรรมจิตอาสา ระบบพี่ดูแลน้อง ด้านความสะอาด การปลูกฝังความรับผิดชอบส่วนบุคคลและส่วนรวม ผ่านกิจกรรมแบ่งหน้าที่ การทำงานเป็นทีม ด้านความสามัคคี การจัดกิจกรรมร่วมกันอย่าง ด้านความมีน้ำใจ คือ การปลูกฝังการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ผ่านการเรียนรู้ กิจกรรมจิตอาสา การทำงานร่วมกัน

คำสำคัญ: การพัฒนาพฤติกรรม, คุณธรรมจริยธรรม, การส่งเสริมคุณธรรม, นักเรียนโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม

Abstract

This research article aimed to: 1. study the level of students' morality and ethics; 2. compare opinions toward the promotion of students' morality and ethics; and 3. propose guidelines for promoting students' morality and ethics. This study employed a mixed-methods research design. For the quantitative research, questionnaires were administered to 292 students at Saralung Pittayakom School. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and one-way analysis of variance. For the qualitative research, in-depth interviews were conducted with nine key informants, and the data were analyzed using contextual content analysis.

The findings revealed that 1. The students' overall practice of the Eight Basic Moral Principles was at a high level ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.25), with all individual aspects also at a high level. Their overall practice of the Sangahavatthu 4 principles was also at a high level ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.66), with all individual aspects at a high level. 2. The comparison of students' morality and ethics promotion according to personal factors revealed that students with different genders, ages, parental incomes, and grade levels did not differ in their overall practices or in any individual aspect. and 3. The promotion of students' morality and ethics included: diligence through motivation and the integration of technology and religious principles; frugality through cultivating saving and money management skills; honesty through early cultivation and cooperation among schools, families, and communities; discipline through clear rules, positive discipline, and student participation; politeness through appropriate manners and communication, volunteer activities, and peer mentoring; cleanliness through cultivating individual and collective responsibility, task sharing, and teamwork; unity through collaborative activities; and generosity through cultivating helpfulness and sharing through learning, volunteer activities, and collaborative work.

Keywords: Behavioral Development, Ethics and Morality, Promotion of Virtues, Students of Saralung Pittayakom School

บทนำ

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันด้านคุณธรรมจริยธรรมถูกมองว่ากำลังอยู่ในวิกฤติเนื่องจากมีข่าวเกี่ยวกับทุจริตการทะเลาะวิวาท การเอาเปรียบของบุคคลในสังคมการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นจากทางสื่อมวลชนทุกแขนง โดยเฉพาะการทะเลาะวิวาทของกลุ่มเยาวชนนักเรียนนักศึกษาที่มีปัญหาเกิดขึ้นบ่อยครั้งทำให้นักเรียนที่เกี่ยวข้องต้องหามาตรการในการแก้ไขเพื่อให้เกิดความสงบสุขกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญกำหนดนโยบายในเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนนักศึกษาซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมซึ่งโรงเรียนต้องดำเนินการและมีการวัดผลประเมินผลเพื่อเป็นการตัดสินผลการเรียนด้วยจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถทำให้ภาวะวิกฤติในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนดีขึ้นจากสภาพที่นักเรียนนักศึกษาแสดงพฤติกรรมที่รุนแรงมาสนใจความถูกผิดมีพฤติกรรมส่อไปในทางที่ผิดจารีตประเพณีแสวงหาวัตถุนองความต้องการของตนเองรัฐส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จนขาดคุณธรรมประจำใจจึงทำให้การ

แสดงออกมาไว้จริยธรรมจนกระทั่งเป็นมนุษย์ที่ไม่สมบูรณ์มีร่างกายที่หิวโหยมีจิตใจอ่อนแอทำให้ก่อความเดือดร้อนให้คนอื่นและสังคม (สุภาญดา เทนอิสสระ, 2567)

โรงเรียนสระหลวงพิทยาคม มุ่งส่งเสริมการจัดการศึกษาสู่สากลให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมก้าวทันเทคโนโลยี เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม" โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,075 คน (โรงเรียนสระหลวงพิทยาคม, 2568) จากผลการประเมินสถานการณ์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) เพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาจังหวัดพิจิตร โดยสำนักงานจังหวัดพิจิตรพบว่า มีอุปสรรคและภัยคุกคามสำคัญในพื้นที่จังหวัดพิจิตร คือ ผู้เสพยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นอาชีพรับจ้างเน้นย้ำทุกภาคส่วนคุมเข้ม

ปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มของเยาวชน ทุกคนต่างลงความเห็นตรงกันว่า เยาวชนไทยของเราขาดการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม อย่างยั่งยืน คือ อาจจะมีอยู่บ้างแต่เป็นแบบฉาบฉวยไม่เกิดผลที่ถาวร ในขณะที่สังคมไทยต้องการเห็นภาพการพัฒนาเยาวชนไทยไปสู่การเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จังหวัดพิจิตรเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ประสบปัญหาด้านสังคมและพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชน โดยผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) เพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาจังหวัดพิจิตร พบว่า ปัญหายาเสพติด การมั่วสุม และพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเยาวชนยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษา สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนว่า การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนในพื้นที่ยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังและเร่งด่วน หากสถานศึกษาไม่เร่งส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง อาจส่งผลให้นักเรียนขาดภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ขาดวินัย ขาดความรับผิดชอบ และไม่สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะกระทบต่อคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ของประเทศในระยะยาว

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเผชิญปัญหาด้านคุณธรรมและจริยธรรมอย่างรุนแรง ทั้งพฤติกรรมเบี่ยงเบน ความรุนแรง การใช้สารเสพติดและการขาดความรับผิดชอบต่อสังคม สะท้อนให้เห็นว่าการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษายังขาดความต่อเนื่องและความยั่งยืน ประกอบกับสถานการณ์ปัญหายาเสพติดและพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชนในจังหวัดพิจิตรที่มีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาเป็นประเด็นที่มีความจำเป็นและเร่งด่วน ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานในพื้นที่อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จึงตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ควบคู่คุณธรรม และมีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อเปรียบเทียบความเห็นที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร (Population) ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม จำนวน 1,075 คน (โรงเรียนสระหลวงพิทยาคม จังหวัดพิจิตร, 2568)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) จะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 292 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน ประกอบด้วย 1. กลุ่มพระสังฆาธิการ 2. กลุ่มพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน และ 3. กลุ่มผู้บริหารระดับสูงของโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ศึกษาวรรณกรรม หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำรา และสร้างเครื่องมือเป็นแบบบันทึกเอกสาร เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ เก็บผลการวิเคราะห์ไว้ในแบบบันทึกเอกสาร

3.1.2 นำความรู้และแนวคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาประมวลผลเพื่อกำหนด โครงสร้าง ของเครื่องมือและขอบเขตเนื้อหา โดยการสร้างแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลมาสรุปประเด็นจากการ วิเคราะห์ สังเคราะห์มาจัดทำเป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปร รวมข้อคำถาม ทั้งสิ้น 40 ข้อคำถาม ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูปหรือคน จากนั้น นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) พิจารณาจากค่า IOC มากกว่า 0.60 ขึ้นไป

3.1.3 นำความรู้และแนวคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ มาเป็นฐานในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ เพื่อหา คุณภาพ ความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ

3.1.4 การตรวจสอบและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้
1. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษานำมาประกอบการสร้างเครื่องมือ คือ แบบสอบถาม 2. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอ ความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน 5 ท่าน 2. การวิจัย เชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัย ดำเนินการสร้างด้วยวิธีการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

3.2.3 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ โดยพิจารณาถึงรายละเอียด ต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

3.3.3 ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

3.3.4 สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อนำมาวิเคราะห์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ นักเรียนมัธยมปลายโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม จำนวน 292 ตัวอย่าง สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยจัดตามระดับชั้น ได้ข้อมูลกลับมาครบ 100% เต็ม

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน ที่มีความเกี่ยวข้องและเป็นครูผู้สอนศีลธรรมและครูในโรงเรียน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคม ศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้ 1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความเห็นที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรอิสระสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรอิสระตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.)

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้ 1. วางเค้าโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความที่จะถูกนำมาวิเคราะห์ แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories) เพื่อให้การวิเคราะห์มีความสม่ำเสมอและสามารถตัดสินได้ว่าคำหรือข้อความได้ออกมาจากเอกสารหรือตัวบทและจะทั้งคำหรือข้อความใดออกไป 2. คำนึงถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์โดยมีการโยงเข้ากับกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความกว้างขึ้น และนำไปสู่การอ้างอิงกับข้อมูลอื่นๆ ได้

ผลการวิจัย

1. ระดับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการศึกษการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม

การศึกษการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความซื่อ	4.28	0.36	มาก
2. ด้านความประหยัด	4.22	0.43	มาก
3. ด้านความซื่อสัตย์	4.31	0.41	มาก
4. ด้านความมีวินัย	4.22	0.45	มาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการศึกษากการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม (ต่อ)

การศึกษากการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5. ด้านความสุภาพ	4.29	0.35	มาก
6. ด้านความสะอาด	4.28	0.41	มาก
7. ด้านความสามัคคี	4.28	0.47	มาก
8. ด้านความมีน้ำใจ	4.34	0.45	มาก
โดยภาพรวม	4.28	0.25	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การศึกษากการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมาได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านความประหยัด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) ด้านความมีวินัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยภาพรวม

การปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ 4	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ทาน การให้	4.42	0.59	มาก
2. ปิยวาจา การพูดจาไพเราะ	4.39	0.61	มาก
3. อตถจริยา ประพฤติตนเป็นประโยชน์	4.37	0.57	มาก
4. สมานัตตตา เสมอต้นเสมอปลาย	4.35	0.66	มาก
โดยภาพรวม	4.38	0.35	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า มีระดับการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ทาน การให้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมาได้แก่ ปิยวาจา การพูดจาไพเราะ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ สมานัตตตา เสมอต้นเสมอปลาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$)

2. การเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ต่างกันมีระดับการปฏิบัติต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($F = 1.077$, $Sig = 0.342$) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้าน

2.2 อายุ ต่างกันมีระดับการปฏิบัติต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน
สระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($F = 0.957$,
 $Sig = 0.385$) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

2.3 รายได้ผู้ปกครอง ต่างกันมีระดับการปฏิบัติต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
ในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร โดยรวมไม่แตกต่างกัน
($F = 0.883$, $Sig = 0.475$) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

2.4 ระดับชั้น ต่างกันมีระดับการปฏิบัติต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน
สระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($F = 0.957$, $Sig =$
 0.385) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตารางที่ 3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่	ผลการศึกษา		t	F	Sig.
	ยอมรับ	ปฏิเสธ			
สมมติฐานที่ 1 นักเรียน ที่มีเพศต่างกัน มีระดับการปฏิบัติ ต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ไม่แตกต่างกัน	✓	-	1.077	.342	
สมมติฐานที่ 2 นักเรียน ที่มีอายุต่างกัน มีระดับการปฏิบัติ ต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ไม่แตกต่างกัน	✓	-	0.957	.385	
สมมติฐานที่ 3 นักเรียน ที่มีรายได้ผู้ปกครองต่างกัน มีระดับ การปฏิบัติต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ไม่แตกต่างกัน	✓	-	0.883	.475	
สมมติฐานที่ 4 นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีระดับการ ปฏิบัติต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ไม่แตกต่างกัน	✓	-	0.957	.385	

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า นักเรียนที่มีเพศ อายุ รายได้ผู้ปกครอง
ระดับชั้น มีระดับการปฏิบัติต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม
ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ไม่แตกต่างกันทุกด้าน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์
อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร พบว่า ด้านความขยัน โรงเรียนมีระบบติดตามและส่งเสริมพฤติกรรมความขยันอย่าง
ต่อเนื่องรวมทั้งมีกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นความรับผิดชอบและความขยันหมั่นเพียร การเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่อง
ความขยันและความพากเพียรโดยไม่เคยขาดเรียนโดยไม่จำเป็น ด้านความประหยัด โรงเรียนมีการรณรงค์
เรื่องการประหยัดพลังงานน้ำและไฟฟ้าอย่างสม่ำเสมอ ได้รับการส่งเสริมให้ใช้สิ่งของอย่างรู้คุณค่า ไม่ฟุ่มเฟือย
และรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า ด้านความซื่อสัตย์ โรงเรียนมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้แสดงออกถึง

ความซื่อสัตย์ มีการแสดงความชื่นชมต่อผู้อื่นที่แสดงพฤติกรรมซื่อสัตย์ และการเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีวินัย โรงเรียนมีการปลูกฝังให้ตรงต่อเวลาและรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง สามารถปฏิบัติตามอย่างมีวินัยได้สม่ำเสมอ มีกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาพฤติกรรมด้านวินัย ด้านความสุภาพ โรงเรียนมีกิจกรรมที่ช่วยปลูกฝังพฤติกรรมความสุภาพ เช่น การกล่าวคำขอบคุณ ขอโทษ เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติตนอย่างสุภาพ สามารถนำพฤติกรรมความสุภาพไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ด้านความสะอาด โรงเรียนมีการส่งเสริมให้รักษาความสะอาดของร่างกายและเครื่องแต่งกาย ได้รับการปลูกฝังให้ทั้งขยะให้ถูกที่ และแยกขยะอย่างเหมาะสม การบูรณาการเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความสะอาดไว้ในกิจกรรมต่าง ๆ ด้านความสามัคคี โรงเรียนมีกิจกรรมกลุ่มที่ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมและฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น พร้อมทั้งการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีการส่งเสริมให้รู้จักการทำงานเป็นทีมและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้านความมีน้ำใจ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ร่วมมือกันในกลุ่มอย่างมีน้ำใจ สามารถแสดงออกถึงความมีน้ำใจในชีวิตประจำวันได้อย่างสม่ำเสมอ มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ได้ฝึกการแบ่งปันและการเสียสละ ด้านทาน การแบ่งปันสิ่งของหรือขนมกับเพื่อน มีส่วนร่วมในการช่วยงานสาธารณะของโรงเรียน ช่วยเหลือเพื่อนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ด้านปิยวาจา มีความสามารถสื่อสารกับเพื่อนได้อย่างเข้าใจและสร้างสรรค์ พูดจาดี สุภาพ และให้เกียรติผู้อื่น พูดปลอบใจหรือให้กำลังใจเพื่อนเมื่อเขามีปัญหา ด้านอัตถจริยา เห็นอกเห็นใจต่อผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมประโยชน์ส่วนรวม มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ด้านสมานัตตตา มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ ตั้งใจทำหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่เสมอ แสดงความจริงใจต่อผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ ไม่เสแสร้ง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร จากผลการวิจัย พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า เนื่องจากโรงเรียนมีระบบติดตามและส่งเสริมพฤติกรรมความซื่อสัตย์อย่างต่อเนื่องนักเรียนได้รับการส่งเสริมให้ใช้สิ่งของอย่างรู้คุณค่า ไม่ฟุ่มเฟือย มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ มีการปลูกฝังให้ตรงต่อเวลาและรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง มีกิจกรรมที่ช่วยปลูกฝังพฤติกรรมความสุภาพ เช่น การกล่าวคำขอบคุณ ขอโทษ มีการส่งเสริมให้รักษาความสะอาดของร่างกายและเครื่องแต่งกาย การส่งเสริมให้รู้จักการทำงานเป็นทีมและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ได้ฝึกการแบ่งปันและการเสียสละ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระอธิการธรรมวิโรจน์ สุริโย (พลสวัสดิ์) (2564) ได้ศึกษาเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามหลักไตรสิกขาโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า 1. สภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนนาแห้ววิทยา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความมีน้ำใจ ด้านความมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความประหยัด ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการปฏิบัติของนักเรียนต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่มี เพศ อายุ รายได้ผู้ปกครอง ระดับชั้น มีระดับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับการศึกษาของพระครูธรรมนาถวิศิษฐ์ (มงคล นาถธมโม)

(2567) ได้ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมจริยธรรมแก่เยาวชนของพระสงฆ์ในอำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการส่งเสริมจริยธรรมแก่เยาวชนของพระสงฆ์ในอำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เยาวชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การส่งเสริมจริยธรรมแก่เยาวชนของพระสงฆ์ในอำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระไพโรจน์ สุจิตโต (เทพพิทักษ์) (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนที่มีสถานภาพส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสามัญและวุฒิการศึกษาทางธรรมของเยาวชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอบางสะพานน้อยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกันซึ่งเป็นการไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ทั้ง 8 ด้านจะมีความสอดคล้องกันและเกี่ยวเนื่องกันในการดำเนินงาน ดังนี้ ด้านความขยัน การส่งเสริมคุณธรรมด้านความขยันของนักเรียนโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม คือ การเสริมแรงจูงใจ บูรณาการกิจกรรม เทคโนโลยี หลักธรรมทางศาสนา การให้รางวัล และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ท้าทาย เพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบ ความเพียร และจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน ด้านความประหยัด การส่งเสริมคุณธรรมด้านความประหยัดของนักเรียนโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม คือ การปลูกฝังทักษะการออมและการบริหารจัดการเงิน บูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียง การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติ และการสร้างแรงจูงใจผ่านการยกย่องเชิดชูอย่างต่อเนื่อง ด้านความซื่อสัตย์ การส่งเสริมคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม คือ การปลูกฝังตั้งแต่วัยต้น ผ่านความร่วมมือของโรงเรียน บ้าน และชุมชน สร้างวัฒนธรรมวินัยเชิงบวก ยกย่องเชิดชูพฤติกรรมซื่อสัตย์ และดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ด้านความมีวินัย การส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม คือ การสร้างกติกาที่ชัดเจน เน้นวินัยเชิงบวก การมีส่วนร่วมของนักเรียน การดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด และความร่วมมือของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้เกิดวินัยอย่างยั่งยืน ด้านความสุภาพ การส่งเสริมคุณธรรมด้านความสุภาพของนักเรียนโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม คือ การปลูกฝังมารยาทและการสื่อสารที่เหมาะสมผ่านกิจกรรมจิตอาสา ระบบพี่ดูแลน้อง การบูรณาการหลักธรรมและการสร้างวัฒนธรรมสุภาพเป็นนิสัยอย่างต่อเนื่อง ด้านความสะอาด การส่งเสริมคุณธรรมด้านความสะอาดของนักเรียนโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม คือ การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคลและส่วนรวมผ่านกิจกรรมแบ่งหน้าที่ การทำงานเป็นทีม จิตอาสา และการยกย่องเชิดชู เพื่อสร้างวินัย ความสามัคคี และจิตสำนึกอย่างยั่งยืน ด้านความสามัคคี การส่งเสริมคุณธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม คือ การจัดกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง การเคารพความแตกต่าง การแก้ไขความขัดแย้งด้วยเหตุผล การชื่นชมพฤติกรรมเกื้อกูล และความร่วมมือของโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน เพื่อสร้างบรรยากาศการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้านความมีน้ำใจ การส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจของนักเรียนโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม คือ การปลูกฝังการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ผ่านการเรียนรู้ กิจกรรมจิตอาสา การทำงานร่วมกัน การชื่นชมยกย่อง และความร่วมมือของโรงเรียน และชุมชนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการศึกษาของพระครูธรรมนาถวิศิษฐ์ (มงคล นาถธมโม) (2567) ได้ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมจริยธรรมแก่เยาวชนของพระสงฆ์ในอำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมแก่เยาวชนของพระสงฆ์ในอำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้หลักประกัน 5 ข้อมาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในการดำเนิน

ชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดความสงบสุข คือ หลักประกันความมั่นคงของชีวิต ปลุกฝังให้เยาวชนมีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักความดีไม่เห็นแก่ตัว รู้จักเสียสละ มีน้ำใจต่อกัน มีเมตตาต่อกัน หลักประกันความมั่นคงของทรัพย์สิน ประกอบสัมมาอาชีพทางสุจริตด้วยหลักศีล 5 หลักประกันความมั่นคงของสถาบันครอบครัว รู้จักรักนวลสงวนตัว รู้จักยับยั้งชั่งใจต่ออารมณ์ หลักประกันความมั่นคงของสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ไม่กล่าวถ้อยคำที่ปราศจากสติ การตัดสินใจอะไรก็ตามต้องพิจารณาให้ดีสิ่งที่เราได้รับฟังมาบางครั้งก็ไม่ใช่ความจริงทั้งหมด และหลักประกันความมั่นคงของสุขภาพ การไม่ดื่มสุรา บุคคลนั้นย่อมที่จะรักษาชื่อเสียงอื่นได้เพราะ บุคคลนั้นมีสติคิดได้ แยกแยะได้ว่าอะไรควรอะไรไม่ควร จะทำให้ให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรมและดำรงตน อยู่ในศีลธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระพิพัฒน์ โสภณจิตโต (ทับงาม) (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดอ่างทอง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางปัญญา ผลการศึกษา พบว่า กระบวนการวางแผน (Plan) เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ต้องมีการวางแผนการทำงานล่วงหน้า และจัด ทางงบประมาณ กระบวนการลงมือปฏิบัติ (Do) มีการพัฒนาสถานที่ให้กว้างขวาง สงบ ร่มรื่น สวยงาม มีความเป็นสัปปายะ กระบวนการตรวจสอบ (Check) มีการมอบหมายให้คณะทำงานรับผิดชอบแต่ละฝ่าย ให้ชัดเจน เมื่อมีปัญหาข้อผิดพลาดต้องรีบแก้ไข รายงานผลให้เจ้าสำนักทราบโดยเร็ว หลังจากการทำงาน ทุกครั้งต้องมีการประชุมเพื่อสรุปและประเมินผลกระบวนการปรับปรุงแก้ไข (Act) เจ้าสำนักปฏิบัติธรรม ประจำจังหวัด ต้องมีฉันทะ คือ ความยินดีความพอใจในการบริหารงานด้วยการดูแลในภาพรวม โดยมอบหมาย ให้พระวิปัสสนาจารย์และทีมงานรับผิดชอบในส่วนที่เหลือ มีการต้อนรับ ให้คำแนะนำ ลงทะเบียน จัดเข้าที่พัก แนะนำตารางเวลาในการปฏิบัติ มีปัญหาในการบริหารบ้าง ก็ปรับปรุงแก้ไขกันไป

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็น ผลการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนใน โรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร มีองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย (Body of Knowledge) ดังนี้

1. ด้านความขยัน การส่งเสริมคุณธรรมด้านความขยันของนักเรียนโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ควรดำเนินการโดยจัดกิจกรรมที่ฝึกความรับผิดชอบและความเพียร เช่น การมอบหมายงานเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม การจัดโครงการระยะยาว การติดตามการส่งงานอย่างต่อเนื่อง การใช้เทคโนโลยีช่วยตรวจสอบความก้าวหน้า ตลอดจนการยกย่องเชิดชูนักเรียนที่มีความขยันและตรงต่อเวลา เพื่อให้นักเรียนเกิดนิสัยรักการทำงาน มีความอดทน และรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

2. ด้านความประหยัด การส่งเสริมคุณธรรมด้านความประหยัดของนักเรียนโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ควรดำเนินการโดยปลูกฝังนิสัยการออมเงินผ่านกิจกรรมธนาคารโรงเรียน การวางแผนใช้จ่ายอย่างเหมาะสม การรณรงค์ให้ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เช่น ปิดไฟ ปิดน้ำ ใช้กระดาษสองหน้า รวมทั้งบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนรู้จักใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล รู้จักอดออม และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

3. ด้านความซื่อสัตย์ การส่งเสริมคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ควรดำเนินการโดยสร้างวัฒนธรรมความซื่อสัตย์ในโรงเรียน เช่น การรณรงค์ไม่ลอกการบ้าน ไม่ทุจริตในการสอบ การจัดมุมของหายได้คืน การยกย่องนักเรียนที่ประพฤติตนซื่อสัตย์ และการประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้นักเรียนมีความซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่น

4. ด้านความมีวินัย การส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ควรดำเนินการโดยกำหนดระเบียบและกติกาของโรงเรียนให้ชัดเจน เช่น การแต่งกายถูกระเบียบ การตรงต่อเวลา การเข้าแถวเป็นระเบียบ พร้อมทั้งใช้แนวทางวินัยเชิงบวก เน้นการตักเตือน แนะนำ และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกติกา เพื่อให้นักเรียนเคารพกฎระเบียบ มีความรับผิดชอบ และควบคุมตนเองได้อย่างเหมาะสม

5. ด้านความสุภาพ การส่งเสริมคุณธรรมด้านความสุภาพของนักเรียนโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ควรดำเนินการโดยปลูกฝังมารยาทไทยและมารยาทสากล เช่น การไหว้ การกล่าวคำขอบคุณ ขอโทษ การใช้คำพูดสุภาพ การเคารพผู้ใหญ่ และการจัดกิจกรรมรณรงค์ดูแลรณรงค์เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้นักเรียนมีสัมมาคารวะและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

6. ด้านความสะอาด การส่งเสริมคุณธรรมด้านความสะอาดของนักเรียนโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ควรดำเนินการโดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบการดูแลห้องเรียน อาคารสถานที่ และบริเวณโรงเรียน จัดกิจกรรมทำความสะอาดประจำสัปดาห์หรือประจำเดือน ส่งเสริมการทิ้งขยะให้ถูกที่ และประกวดห้องเรียนสะอาด เพื่อให้นักเรียนมีนิสัยรักความสะอาด มีระเบียบ และรับผิดชอบต่อส่วนรวม

7. ด้านความสามัคคี การส่งเสริมคุณธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ควรดำเนินการโดยจัดกิจกรรมที่เน้นการทำงานร่วมกัน เช่น กีฬาสี กิจกรรมชุมนุม งานกลุ่ม และกิจกรรมจิตอาสา ส่งเสริมการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง และการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยเหตุผล เพื่อให้นักเรียนรู้จักการทำงานเป็นทีม มีความเสียสละ และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

8. ด้านความมีน้ำใจ การส่งเสริมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจของนักเรียนโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ควรดำเนินการโดยจัดกิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน การช่วยเหลืองานโรงเรียนและชุมชน การแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้ด้อยโอกาส และการยกย่องนักเรียนที่มีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เพื่อให้นักเรียนมีเมตตา รู้จักเสียสละ และพร้อมช่วยเหลือผู้อื่นอย่างต่อเนื่องด้านความขยัน การส่งเสริมคุณธรรมด้านความขยันของนักเรียนโรงเรียนสระหลวงพิทยาคม คือ การเสริมแรงจูงใจ บูรณาการกิจกรรม เทคโนโลยี หลักธรรมทางศาสนา การให้รางวัล และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ท้าทาย เพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบ ความเพียร และจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. โรงเรียนควรมีการส่งเสริมคุณค่าของความซื่อสัตย์ในการทำกิจกรรมและนำแนวคิดเรื่องความประหยัดไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันในการประพฤติปฏิบัติอย่างซื่อสัตย์
2. โรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้รู้จักควบคุมตนเองและเคารพกฎระเบียบมีการบูรณาการเรื่องความสุภาพไว้ในกิจกรรมอย่างเหมาะสม
3. โรงเรียนควรส่งเสริมพฤติกรรมมารยาทการรักษาสื่อสารไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างและหาทางออกร่วมกันอย่างสันติ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมจิตอาสา หรือบูรณาการคุณธรรมในรายวิชา เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง
2. ครูควรใช้การดูแลติดตาม แนะนำ และเสริมแรงเชิงบวกแก่นักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยเน้นการเป็นแบบอย่างที่ดีด้านความมีวินัย ความสุภาพ และความซื่อสัตย์
3. โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกติกา การทำกิจกรรม และการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน เพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบ การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมโรงเรียนในพื้นที่หรือบริบทที่หลากหลายมากขึ้นเพื่อให้ผลการวิจัยสามารถอ้างอิงและนำไปใช้ได้อย่างกว้างขวาง
2. ควรศึกษาผลของกิจกรรมหรือรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในระยะยาวเพื่อประเมินความต่อเนื่องและความยั่งยืนของการพัฒนาในผู้เรียน
3. ควรศึกษาบทบาทของครอบครัว ชุมชน และสื่อสังคมออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เพื่อให้เห็นภาพการพัฒนาอย่างรอบด้าน

เอกสารอ้างอิง

- พระครูธรรมนาถวิศิษฐ์ (มงคล นาถโม). (2567). การส่งเสริมจริยธรรมแก่เยาวชนของพระสงฆ์ในอำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา (สารนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพิพัฒน์ โสภณจิตโต (ทัฬหาม). (2562). การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดอ่างทอง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางปัญญา (ดุสิตนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระไพโรจน์ สุจิตโต (เทพพิทักษ์). (2562). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (สารนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอธิการธรรมวิโรจน์ สุริโย (พลสวัสดิ์). (2564). การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามหลักไตรสิกขาโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- โรงเรียนสระหลวงพิทยาคม จังหวัดพิจิตร. (2568). สระหลวงพิทยาคม สพม.พิจิตร (รหัสโรงเรียน: 66012005). สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2568 จาก <https://www.shorturl.asia/hcaobx>.

สุกาญดา เทนอิสระ. (2567). การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. วารสารโพธิศาสตร์ปริทัศน์, 4(2), 21-32.
Yamane, T. (1973). Statistics: An introductory analysis (3rd ed.). New York: Harper & Row.